

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

AAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Apeldoorn

18/10/2018
jaargang 97

nr **03**

Van 1934 tot 1975 wordt de gemeente van Apeldoorn in het ambt gediend door H. van Grol. Eerst twee jaar als diaken, daarna negenendertig jaar als ouderling. In 'Wat zijn u deze stenen?', het herdenkingsboek van de gemeente, wordt hij in herinnering geroepen: 'De Heere had deze kordate man niet alleen met genade, maar onmiskenbaar ook met leidinggevende gaven versierd. Dit kwam

de zo gewenste rust en orde in het kerkelijk leven van de gemeente ten goede. Een groot deel van zijn leven heeft hij besteed in dienst van de kerk. Bij zijn 40-jarig ambtsjubileum zei hij daarvan: 'Het is de Heere Die die taak op mijn schouders gelegd heeft en Hem alleen komt de eer toe.' In die afhankelijkheid heeft hij, ook in roerige tijden, veel voor de gemeente mogen betekenen.'

Ellendig en arm

De profeet Zefánja heeft een mooie naam. Het betekent: 'De HEERE beschermt'. Of: 'De HEERE biedt een schuilplaats'. Zefánja mag troost brengen aan een ellendig overblijfsel in het tweestammenrijk van Juda en Benjamin. Troost onder de naderende oordelen. 'De grote dag des HEEREN is nabij; hij is nabij, de stem van de dag des HEEREN' (Zef. 1:14).

Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk; die zullen op den Naam des HEEREN vertrouwen.

Zefánja 3:12

Gods overblijfsel naar de verkiezing van Zijn genade werd in Zefanja's dagen verdrukt. De zonde en de ongerechtigheid in Jeruzalem vermenigvuldigden. Zefanja typeert hun koningen als 'brullende leeuwen'. Ze hebben iets satanisch, daar ook de duivel rondgaat als een brullende leeuw. De rechters zijn 'hongerige avondwolven'. In plaats van het recht te handhaven, wordt het recht vertrappt. De priesters moeten de heiligheid bewaren rondom Gods inzettingen, maar zij verontreinigen het heilige. Geen wonder dat Zefánja profeteert: 'Want dit ganse land zal door het vuur van Mijn ijver verteerd worden'.

Als we zien op alle ontwikkelingen in ons diep gezonken vaderland mogen ook wij wel met bange vrees vervuld zijn. Voor hoeveel terreinen van de samenleving is het niet als een snelle afloop der wateren?

Ondanks dit alles klinkt het toch troostvol in ons tekstvers: 'Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een ellendig en arm volk'. Hier is sprake van een goddelijk 'Ik zal'. Niets en niemand op aarde is in staat dit te veranderen. Gods verkiezend welbehagen van eeuwigheid is voor velen een steen des aanstoots. Maar dan verstaat men ten diepste niet wat een troost dit welbehagen van eeuwigheid betekent. Het geestelijk overblijfsel naar de verkie-

zing van Gods genade kan niets anders dan zondigen. Als het van hun kant moest komen, was het voor eeuwig kwijt. Hun levendmaking was een Godsdaad. Dat ze nog staande zijn gebleven in alle strijd en wederwaardigheden, is alleen aan Hem te danken. Nooit zullen ze het kunnen begrijpen, dat Christus voor zo iemand Zijn leven wilde geven en aan 's Vaders recht wilde voldoen. Dat hun Naam geschreven is in het boek des levens.

Geloof, kleding, rijkdom

De woorden waarmee dit volk wordt gekenmerkt, zijn opvallend: 'Ellendig en arm'. Gods ware volk is niet altijd te herkennen aan hun geloof (dat is vaak niet in oefening), niet aan hun kleding (die is vaak bedrieglijk), evenmin aan hun rijkdom (want ze gaan ellendig en arm over de wereld). Zefánja typeert hen als 'ellendig'. Ze zijn 'uitlandig' en voelen zich op aarde steeds minder thuis. Ze verlangen naar een ander vaderland. Wat kan er bij ogenblikken een verlangen zijn om thuis te zijn. Om nooit meer van huis te zijn. Om Hem te mogen zien van aangezicht tot aangezicht, Die eenmaal sprak: 'Ik ga heen om u plaats te bereiden'.

In elke stand van het genadeleven brengt Hij Zijn overblijfsel weer in hun ellendestaat terug.

Hij zorgt er wel voor - hoe moeilijk voor hen ook - dat ze hun pinnen op aarde niet te vast inslaan.

ds. F. Mulder,
Rhenen

In dit nummer

4

Commentaar:
Onopgeefbaar
verbonden

6

Spiegel &
spanningsbron [2]

20

Van onszelf
niets goeds

- 2 Ellendig en arm
- 3 De vijfde bede in het Gebed des Heeren [41]
- 5 Uit het dagboek van Matthew Henry
- 7 Dichterbij Dordt
- 8 Het Hooglied als inspiratiebron [2]
- 9 Lichtend licht in de Palestijnse gebieden [2]
- 10 Werken in de ouderenzorg
- 11 Jeugdtribiek
- 12 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 15 Kerkdiensten

Wat heeft de Heere een werk om Zijn geestelijk overblijfsel hiervoor pasklaar te maken. In elke stand van het genadeleven brengt Hij Zijn overblijfsel daarom weer in hun ellendestaat terug. Hij zorgt er wel voor - hoe moeilijk voor hen ook - dat ze hun pinnen op aarde niet te vast inslaan. Treffend is het tweede kenmerk van dit overblijfsel. Groot is het als Gods lieve Geest dit overblijfsel met armmakende genade bedeeft. In het beginnende genadeleven hadden ze soms zoveel te vertellen. Maar wat worden ze arm aan geloof. Ze willen geloven, maar kunnen het niet. Arm aan liefde. Zo liefdeloos gaan ze soms

De vijfde bede in het Gebed des Heeren [41]

over de wereld. Zo gemakkelijk kunnen ze hun onbekeerde naaste verloren laten gaan. Wat zijn ze arm aan moed en kracht. Hoe zullen ze in eigen kracht overwinnen? Hoe meer de HEERE Zijn overblijfsel hierin oefent, des te armer ze worden. Met alle geestelijke weldaden kunnen ze het zeker niet meer doen. Niet om alles wat er in het leven gebeurd is te ontkennen, maar de kracht van de weldaden is er uit. Als verarmden gaan ze over de wereld. Ze hebben niets meer te vertellen. Wat kunnen ze verlangen om nog eens een kruimeltje te mogen oprapen op de akker van Boaz.

De Naam des Heeren

Juist voor een ellendig en (ver)arm(d) volk in zichzelf geeft de profeet als troost mee: 'Die zullen op de Naam des HEEREN betrouwen'. Met de 'Naam des HEEREN' wordt de Heere Jezus Christus bedoeld. Alle wezenlijke eigenschappen, zoals kracht, moed, geloof zijn in Hem te vinden. In hun eertijds hadden ze de HEERE niet nodig. Misschien alleen op het ziekbed of in andere noden. Ze losten de problemen zelf op. Ze hadden genoeg kracht, wijsheid, gaven en andere eigenschappen. Nooit had dit geestelijk overblijfsel kunnen bedenken dat hun hart gezuiverd moest worden van alle valse vertrouwen. Dat de HEERE de vele verzoeken en beproevingen juist in hun leven zendt om al het valse betrouwen op mensen aan stukken te slaan. Door hen door deze wegen bankroet te laten gaan, om Christus alleen over te houden.

Jesaja zei in zijn tijd al: 'Als de HEERE ons niet een overblijfsel had gelaten, we zouden als Sodom en Gomorra gelijk zijn geworden'. Ook van de gemeente van Sardis staat geschreven dat er weinige namen waren 'die hun klederen niet bevlekt hebben' (Openb. 3:4). Heimwee kan het hart vervullen als we denken aan vroeger, toen er plaatsen in ons land waren, waar bijna van huis tot huis kinderen Gods werden gevonden. Toch zou het niet goed zijn hierin te eindigen. Het 'Ik zál doen overblijven' is een woord dat zijn geldingskracht blijft houden totdat de laatste zal zijn toegebracht. Ook onder de in Nederland laag hangende oordelen gaat Hij door om Zijn Kerk bijeen te vergaderen. Ook onder onze jonge mensen. De Kerk op aarde is geen zaak van mensen, maar van de Koning van de Kerk.

Thomas Watson

Uit: "Het Gebed des Heeren" van Thomas Watson (uitg. Gebr. Koster, Barneveld, 1999).

'En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.'

Wat is vergeving van zonde? (vervolg)

b. De zonde vergeven is die bedekken. 'Gij hebt al hun zonden bedekt' (Ps. 85:3). Dit werd uitgebeeld door middel van het verzoendeksel dat op de ark lag, om daarmee uit te drukken dat God de zonde bedekt door Christus. God bedekt de zonde niet in anti-nomaanse zin, als zou Hij ze niet zien, maar Hij bedekt ze zó, dat Hij ze niet zal toerekenen.

c. De zonde vergeven is ze uitwissen. 'Ik, Ik ben het, Die uw overtredingen uitdelg' (Jes. 43:25). Het Hebreeuwse woord 'uitwissen' verwijst naar een schuldeiser die, als de schuldenaar hem heeft betaald, de schuld uitwist en hem een kwitantie geeft. Zo wist de Heere, als Hij de zonde vergeeft, ook de schuld uit. Hij streept die door met de rode lijnen van Christus' bloed en schrapte die uit het schuldenboek.

d. De zonde vergeven is voor de Heere die verdrijven als een wolk. 'Ik heb uw overtredingen uitgedelgd als een dikke wolk' (Jes. 44:22) [Eng. vert.]. De zonde is als een scheidingmakende wolk, die uiteengedreven wordt, zodat het licht van Zijn Aangezicht door kan breken.

e. De zonde vergeven is voor de Heere die in de diepte der zee werpen. Dat houdt in dat ze zó bedolven worden dat ze niet meer te zien zijn en dat ze voor ons niet meer in het oordeel zullen oprijzen. 'Gij zult al hun zonden in de diepten der zee werpen' (Micha 7:19).

2. De natuur van de vergeving zal verder duidelijk worden, als wij enkele stellingen daarover poneren.

a. Elke zonde verdient de dood en behoeft derhalve vergeving. De roomsen maken onderscheid tussen doodzonden en vergeeflijke zonden. Het is wel waar dat in één opzicht de grootste zonden vergeeflijk zijn, dat wil zeggen dat God ze kan vergeven, maar de minste zonde is krachtens haar natuur niet vergeeflijk, maar verdient de verdoemenis. Wij lezen van de begeerlijkheid van het vlees en de werken van het vlees (Rom. 13:14; Gal. 5:19). De begeerten van het vlees zijn evengoed zondig als de werken van het vlees. Wat een overtreding van de wet is, verdient de verdoemenis. Dus de minste zonde is een doodzonde en behoeft vergeving.

b. Alleen God is het, Die de zonde vergeeft. De zonde vergeven is één van de koninklijke privileges, één van de bloemen van Gods kroon. 'Wie kan de zonden vergeven dan alleen God?' (Markus 2:7). Het behoort alleen aan God toe om de zonden te vergeven; de schuldeiser kan slechts de schuld kwijtschelden. De zonde is een oneindig grote overtreding en geen eindige machthebber kan een oneindig grote overtreding vergeven.

(wordt vervolgd)

Onopgeefbaar verbonden

In de kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland wordt gesproken over de onopgeefbare verbondenheid van de kerk met het volk Israël. Dat is zeker positief te duiden. Aangenomen tenminste dat men ook weet heeft van de diepe kloof die er ten opzichte van de Joodse godsdienst bestaat en de formulering uit de kerkorde niet misbruikt wordt als basis voor een tweewegenleer.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Niet iedereen in de Protestantse Kerk is echter gelukkig met dit artikel. Die onvrede staat niet los van de groeiende kritiek in ons land en daarbuiten op het Israëliëse regeringsbeleid en zelfs op het bestaan van de staat Israël.

Het voorstel van de PKN-predikant ds. J. Offringa om het artikel te schrappen en de speciale Israëlzondag af te schaffen, bleef uiteraard niet onweersproken. Vanuit de kring van de Gereformeerde Bond kwam begin oktober een tegenmanifest, waarin terecht de waarde van dit kerkordeartikel werd onderstreept.

Tegen antisemitisme

In dezelfde week werd vanuit onze gemeenten een verklaring tegen antisemitisme gepresenteerd. Uitdrukkelijk werd uitgesproken dat antisemitisme 'als haat tegen het Joodse volk, van welke vorm en van welke aard dan ook, zich op geen enkele wijze verdraagt met de christelijke roeping en levenshouding'.

Gezien het toenemende antisemitisme in West-Europa is er inderdaad reden om

zich daar duidelijk tegen uit te spreken. Dat antisemitisme komt vooral van de hier wonende moslims. Zij voelen zich nauw betrokken bij de gebeurtenissen in het Midden-Oosten.

Als het gaat om onze verbondenheid met Israël is het echter wel van groot belang om daarover met onderscheid te spreken. We hebben te maken met de staat Israël, waar inmiddels ongeveer de helft van de Joden woont. Daarmee is zeker een bepaalde verbondenheid. Na de gruwelijke vervolgingen in de nazitijd kregen de Joden weer een eigen staat. Het is ook het land van de Bijbel. Daarom heeft Israël voor ons een andere betekenis dan Bolivia of Nepal.

Uiteraard sluit die verbondenheid forse kritiek op de gang van zaken in de Israëliëse maatschappij en op het Israëliëse regeringsbeleid niet uit. Of de huidige staat Israël een plaats heeft in Gods heilshandelen, zal de tijd openbaren.

Gods volk

Daarnaast is er het gehele Joodse volk, de nazaten van Abraham, Izak en Jacob. Waar

ze ook wonen en ongeacht of ze tot de synagoge behoren, een vorm van christendom aanhangen of totaal gesecculariseerd zijn.

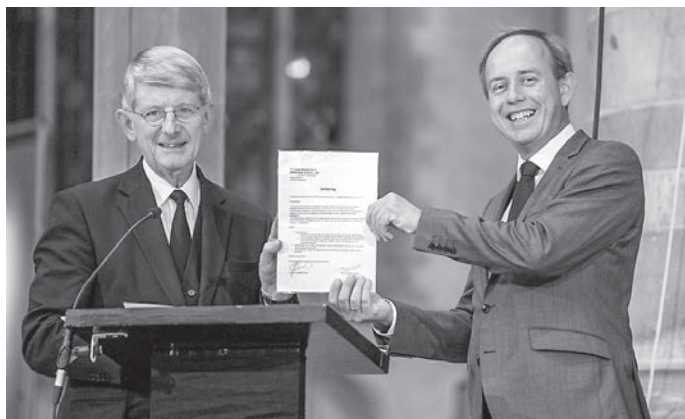
Vanuit het Oude en Nieuwe Testament is er een heilshistorische verbondenheid. Uit dat volk is de Christus geboren. Het heeft God behaagd om Zich in de Oudtestamentische bedeling in het bijzonder aan dit volk te openbaren. Dat volk is ook de drager van Gods bijzondere beloften, die eens vervuld zullen worden. Daarom is er, ondanks allerlei fundamentele verschillen, toch sprake van een onopgeefbare verbondenheid.

In toenemende mate is er de gewoonte om de Joden aan te duiden als Gods volk. Dat begrip heeft onder ons vanouds een andere betekenis. Daarom moeten we met dat spraakgebruik voorzichtig zijn. Ook voor Joden geldt dat zij in het rijk van God niet kunnen komen, tenzij zij van nieuws geboren worden. Pas dan behoren ze echt tot het volk van God, uit jood en heiden.

Bij Israël denken we ook aan de synagoge, aan de Joodse godsdienst. Hetzij liberaal of ultra-orthodox of iets daar tussenin. Allerlei wetten, gebruiken en feesten uit de Oudtestamentische bedeling zijn daar in ere. Dat geeft op z'n minst een zekere herkenning. Maar in het Oude Testament verwezen die voorschriften en feesten steeds naar Christus. Als dat ontbreekt, komt alles wel in een heel ander kader te staan. In ieder geval moet duidelijk zijn dat de Joodse godsdienst, waarin het doen en laten van de mens centraal staan, volstrekt iets anders is dan het geloof van Abraham, Mozes, David en Hizkia, om een paar van de Oudtestamentische Bijbelheiligen te noemen. Die zijn niet door de werken der wet, maar uit genade zalig geworden.

Geestelijk Israël

Tenslotte is er het geestelijke Israël. De ware Joden zijn degenen wier hart besneden is (Rom. 2:29). Samen met de gelovigen uit de heidenen vormen zij de gemeente die eenmaal zalig worden. Met hen is er dan ook een diepe geestelijke verbondenheid. In Christus Jezus is noch Jood, noch Griek (Gal. 3:28). De ware Joden vormen het wezen van het verbond dat met Abraham en zijn zaad gesloten is. Het gaat immers niet om de kinderen van het vlees, maar om de kinderen van de belofte (Rom. 9:8). Ook ten aanzien van Israël is het van groot belang om het verbond en de verkiezing ter zaligheid nauw aan elkaar te verbinden. Anders komen we verkeerd uit.

Ds. F. Mulder
overhandigt de
verklaring aan
mr. C. van der Staaij.

Uit het dagboek van Matthew Henry

'Deze morgen heb ik Psalm 90 gelezen'

Het is 18 oktober. Deze datum was de geboortedag van Matthew Henry, de Bijbelverklaarder. Vanaf zijn 29ste verjaardag schreef hij ieder jaar een overdenking over het jaar dat achter hem lag, over de tijd die misschien nog komen zou, en over zijn staat voor God.

J. van 't Hul,
Lieren

Geboortehuis
Matthew Henry in
Broad Oak.

Op 18 oktober 1691 werd Henry 29 jaar. In zijn dagboek schreef hij zijn eerste verjaardagsoverdenking: 'Deze dag heb ik de leeftijd van 29 jaar bereikt en ik ben tot nu toe bewaard gebleven. Zolang heb ik op God vertrouwd, maar weinig heb ik voor Hem geleefd. Zoveel jaren heb ik het goede genoten en zoveel jaren de zonde vermeerderd. Gedankt zij God door Jezus Christus, Wiens bloed alleen machtig is de zonden te verzoenen'. Een jaar later noteerde hij: 'Vandaag ben ik dertig jaar geworden en ik overdenk mijn leven dat veel weldaden en veel aanvechtelingen heeft gekend. Hoeveel jaren heb ik niet geleefd maar doorgebracht! Deze morgen heb ik de negentigste Psalm gelezen. Het twaalfde vers paste goed op mijn geboortedag: 'Leer ons alzo onze dagen tellen dat wij een wijs hart bekomen'. Er is geen stilstaan noch vertraging in de tijd.

Nauwelijks is een jaar ten einde of direct begint er weer een ander jaar. De tijd staat niet stil. God bereide mij voor op mijn verhuizing!

Last van de zonde

Toen Matthew Henry 34 jaar werd, op 18 oktober 1696, schreef hij: 'Deze dag ben ik 34 jaar geworden. Ik heb deze morgen de last van mijn aangeboren zonden en de zonden die ik in mijn leven heb begaan in mijn hart gevoeld. Maar ook overdacht ik de genade die ik heb ontvangen. God schenke mij voortaan een leven van berouw en dankbaarheid'.

Op zijn 35ste verjaardag had Henry, zo schreef hij, de helft van een mensenleven ten einde gebracht. 'Wanneer we het vergelijken met de omloop van de zon dan is mijn leven reeds over de middaghoogte heen. Ik overdacht vanmorgen: In welke

staat ben ik geboren? Als een redelijk schepsel, maar hulpeloos en zondig. Waar ben ik geboren? In Gods kerk, in een land waar het licht op de kandelaar schijnt en in een huis des gebeds. Waartoe ben ik in de wereld gekomen? Om God mijn Maker dankbaarheid te bewijzen en mij op de zalige eeuwigheid voor te bereiden'. Het jaar daarop: 'Nu ben ik 36 jaar oud! Zolang heb ik de aarde betreden en nog ben ik in leven. Anderen die van veel meer nut waren, hebben deze leeftijd niet bereikt. Ik verwonder mij over Gods lankmoedigheid en over mijn eigen dwaasheid dat ik, nu ik sta aan de rand van een eeuwig gelukzalige staat, me dit zo weinig aantrek. De Heere ondersteune mij door Zijn machtige hand!'

Zijn 37ste verjaardag beleefde Henry met veel mishagen aan zichzelf, maar toch ook met dankbaarheid in het hart. 'Ik wens de Heere mijn dankbaarheid te tonen dat Hij mij bewaard heeft voor een leeg en een ijdel leven. Maar ik heb wel reden om te klagen over mijn zonden en mijn zondige gedachten. Ik wil de Heere erkennen voor gezondheid en kracht. Terwijl velen van mijn vrienden een zwakke gezondheid hebben, moet ik bekennen dat ik niet het minste verval van krachten heb. Mijn ziel is echter in Uw hand, o God! Ik weet niet of ik het volgende jaar nog zal beleven!'

Gods bijstand ondervonden

Toen hij 39 jaar was geworden, schreef hij: 'Deze dag heb ik door Gods goedheid 39 jaar in het land van mijn vreemdelingschap voleindigd en Gods bijstand ondervonden. Ik weet op Wien ik heb vertrouwd! De grootste troost in mijn leven is wel geweest dat God mij in Zijn dienst heeft willen gebruiken. Mijn grootste droefheid is dat ik Hem zo weinig heb gediend. (...) Ach, dat mijn veertigste jaar net als van Israël het laatste jaar van mijn omwandeling in deze woestijn mocht zijn. Het ergste van al het kwaad is toch de zonde en de schande! God beware mij ervoor en make mij tot iets anders bekwaam!'

Op de avond van zijn 50ste verjaardag schreef Matthew Henry in zijn dagboek: 'Laat ik slechts geduldig zijn! Ik treed nu het jubeljaar, het vijftigste jaar van mijn leven in. Het einde van mijn levenstijd nadert. Laat ik mogen opwassen om eeuwig te leven!'

Op dinsdag 22 juni 1714 ging het dagboek dicht. Matthew Henry was toen 52 jaar. Hij ging de eeuwigte rust binnen.

Spiegel & spanningsbron [2]

De Hervormd Gereformeerden

ds. G. Clements,
Gouda

'Het kon niet uitblijven of ook de reformatorische kerken zouden onder de evangelicale invloed geraken', stelt ds. De Heer in zijn proefschrift.

Dr. J. van der Graaf
(Geref. Bond) en
prof. C. van der Laan
(Pinksterbeweging)

In de vorige bijdrage zagen we dat deze invloeden sinds de jaren zeventig van de vorige eeuw vooral van onderaf de kerken binnenkwamen. Onderwerpen als overdoop en opwekkingsliederen vulden de kerkenraadsagenda's. Ds. De Heer heeft de opinievorming van de vijf reformatorische kerken op de evangelisch/charismatische invloeden nauwkeurig onderzocht en gedocumenteerd. In deze bijdrage beperken we ons tot zijn analyse van de opinievorming in de hervormd-gereformeerde kring.

Verdeelde reacties

In de jaren zeventig en tachtig veroorzaakte de evangelische beweging een bron van spanning in de Gereformeerde Bond. In 1981 schreef ds. J. Maasland dat de evangelische richting 'veel invloed' kreeg op de gereformeerde bondsgemeenten. Het hoofdbestuur sprak zelfs van een 'sterke beïnvloeding'. De toenmalige algemeen secretaris dr. J. van der Graaf concludeerde dat vanwege deze invloeden 'een polarisatieveld is groeiende'. Men voelde dat er een 'ander geestelijk klimaat' vanuit de evangelisch/charismatische

kring de bondsgemeenten binnenstroomde. Wij schenken in dit artikel vooral aandacht aan de opvatting van prof. dr. C. Graafland vanwege zijn uitgesproken standpunt. Al in een vroeg stadium pleitte hij voor toenadering tussen evangelischen en gereformeerden. Verschillende collega's steunden zijn open houding zoals de theologen dr. A. Noordegraaf en dr. H. de Leede. Deze open houding werd zichtbaar in de kerkelijke praktijk. De IZB verwelkomde de charismatisch getinte Alpha-cursus. Ook de EO bleek een belangrijke binnenkomer voor het evangelisch gedachtegoed. Zo'n 20 procent van het EO-ledenbestand was afkomstig uit bondskringen.

Verfrissing

Graafland was ervan overtuigd dat de reformatorische kerken een geestelijke verfrissing nodig hadden. Hij zag deze frisse wind komen uit de charismatisch/evangelische hoek. Reeds in de jaren zestig had hij belangstelling getoond voor de Geestesgaven. Op grond van de Schrift meende hij dat de kerken het spreken in tongen en de gave der genezing en profetie niet mochten afwijzen. De eerste christengemeenten waren ook met pinkstergaven vervuld. In een preek bekende Graafland dat hij dikwijls had gebeden om in tongentaal te mogen spreken. Hij hoopte zo op een voller en rijker gebedsleven. Ook voor de evangelische beweging koesterde Graafland bewondering. Hij zag dat jongeren zich stoorden aan de doodsheid in de kerk. De evangelische beweging zou hierin vernieuwend kunnen optreden met hun vrijmoedig getuigenis en aanstekelijke blijdschap. Het is begrijpelijk dat een deel van de Gereformeerde Bond de visies van Graafland met argusogen volgde. Zag de Utrechtse hoogleraar het gevaar van remonstrantisme niet? Zeker wel! Graafland waarschuwde zelfs de evangelischen voor een 'al te vrijmoedig uitgaan van de vrije wilsbeslissing van de mens'. Toch overheerste bij hem het positieve. Een belangrijke reden voor deze sympathie werd veroorzaakt door zijn persoonlijke worsteling. Graafland wist zich gaandeweg aangesproken door de zeventiende eeuwse theologie van Saumur die de algemene verzoening leerde. Graafland vond dat deze opvatting 'iets bevrijdends' had ten opzichte van de strakke verkiezingsleer van Dordt. De stap naar de evangelischen is dan gauw gemaakt.

Reacties

Bij het volgen van de ontwikkelingen in de Gereformeerde Bond, ziet ds. De Heer

een breed palet aan reacties, maar de lijn Graafland is uiteindelijk invloedrijk geworden. Echte bezwaarders roerden zich wel, maar konden het tij niet keren. Sommigen van hen kwamen in 2004 buiten de Protestantse Kerk in Nederland te staan, met woordvoerders als dr. P. de Vries en dr. W. van Vlastuin. Volgens Van Vlastuin zijn de charismata met de apostolische tijd opgehouden. Hij wijst op de rijkdom van de puriteinse geschriften over het werk van de Heilige Geest, zoals die van John Owen en Jonathan Edwards. Het blijvende en onmisbare werk van de Heilige Geest

is Christus verheerlijken in harten van zondaren.

Alles overziende moet de predikant van Middelburg concluderen dat de orthodox/calvinistische lijn het niet gemakkelijk heeft in de PKN. De fusie en de gelijktijdige breuk in 2004 heeft het gereformeerd getuigenis verder verzwakt. Lagen de fronten in eerste instantie buiten de Gereformeerde Bond in de liberale theologie, nu is er in eigen kring een nieuw front bijgekomen, namelijk de doperse en arminiaanse zienswijze van evangelischen. Een

conclusie die pijn doet. Wie zal staande blijven?

Wij kunnen deze zorg niet afdoen als een ontwikkeling die ons niet aangaat. Oudtijds vormden onze gemeenten met de bonders vaak een tweespan in partij, school en krant. In al die samenwerkingsverbanden zal de spanning in toenemende mate gevoeld worden om het toebetrouwde pand te mogen bewaren. In de volgende bijdrage bezinnen we ons op onze eigen gemeenten.

(wordt vervolgd)

RUBRIEK **DICHTERBIJ DORDT** [38]

Verdraaien of vertroosten?

Uit de DL I, 6: 'Dat God sommigen in de tijd met het geloof begiftigt, sommigen niet begiftigt, komt voort uit Zijn eeuwig besluit... naar welk besluit Hij de harten der uitverkorenen, hoewel zij hard zijn, genadiglijk vermurwt en buigt om te geloven; maar degenen die niet zijn verkoren naar Zijn rechtvaardig oordeel, in hun boosheid en hardigheid laat... En hier ontsluit zich... het besluit van verkiezing en verwerping, in het Woord Gods geopenbaard. Hetwelk evenals het de verkeerde, onreine en onvaste mensen verdraaien tot hun verderf, alsoo aan de heilige en godvrezende zielen een onuitsprekelijke troost geeft.

Over 'de goddelijke verkiezing en verwerping', zo luidt de titel boven het hele eerste hoofdstuk. We zagen, dat men hiermee niet begint, maar met Gods recht (1,1), Zijn liefde (1,2) en Zijn verkondiging (1,3). Met daarna de uitwerking van de prediking: ongelooft door eigen schuld of geloof als genadegave van God (1,4 en 5). Wanneer dat is beleden, lezen we de kernzaak van Dordt: Gods aanbiddelijke soevereiniteit. Daarbij zijn er maar twee mogelijkheden: die verdraaien we tot ons eigen verderf of die geeft ons een onuitsprekelijke troost. Sta hier eens bij stil. Zoek geen derde mogelijkheid, want die is er niet. Wanneer God overeenkomstig Zijn rechtvaardig oordeel ons in onze boosheid en hardheid láát, ben ik dat waard

of niet? Is dat recht of niet? Nu niet draaien en redeneren, want dan blijkt alleen maar hoe totaal verkeerd we zijn in ons denken, hoe onzuiver in ons bestaan en hoe onzeker en wankelmoedig. In onze benadering van Gods vrijmacht komt dit openbaar. Onze rechthebbendheid! Ook al zeggen we niets, maar in onze gedachten en gevoelens blijkt de vijandschap tegen God:

400 JAAR - SYNODE VAN DORDRECHT

'dit is niet eerlijk, dit is onrechtvaardig, waarom de één wel en de ander niet, ben ik soms minder?'. Van de eigen 'boosheid en hardheid' hebben we dan weinig last. Laat staan, dat we voelen dat dit onze eigen schuld is. Daar draaien we maar wat omheen in het verdenken van de rechtvaardige en barmhartige God.

En nu de andere mogelijkheid: dat Gods soevereiniteit 'een onuitsprekelijke troost geeft'. Dat geldt 'de heilige en Godvrezende zielen'. Die weten van hun 'harde' hart. Zij weten dat ze 'in evangelische staat des verderfs' zichzelf gestort hebben. Dat is eigen schuld. Maar ook hoe door het eenzijdige genadewerk Gods het harde hart ontvankelijk gemaakt wordt. In het liefhebben van God en alles wat van de Heere is, daar ligt zo'n troost in. Niet in woorden uit te drukken is de verwondering, dat de Héere in hun leven begon. Zo hard als ze waren, op weg naar het verderf. Onuitsprekelijk, het te mogen verliezen voor de Heere en rechteloos te buigen onder Zijn soevereiniteit. In het buigen onder God en Zijn rechtvaardig oordeel. In de afkeer van alles wat onheilig en zondig is en het beminnen van alles wat heilig en Gode welbehaaglijk is. In de droefheid naar God over de zonde. En de honger en de dorst naar de gerechtigheid van de Middelaar. 'Waarom toch zag U naar me om, o God? Dit heb ik niet verdiend! U doet het alleen om Uzelf te verheerlijken, in Uw verkiezende genade. Begenadigd in den Geliefde (Ef. 1:6), ja dat is het alleen maar.

Wat een troost: U nam en neemt niets van mij in aanmerking. Uw naam en Uw Gezalfde alleen zijn daarom mijn hoop! Dit komt voort uit Gods eeuwig besluit.

Verdraaien of vertroosten, wat is het bij jou?

v. A.

Het Hooglied als inspiratiebron [2]

ds. J. Schipper,
Scherpenzeel

In het eerste artikel hebben we opgemerkt dat het Hooglied een allegorie wordt genoemd. In het gehele lied wordt een bepaald beeld volgehouden: de liefde tussen de Bruidegom en de bruid. Zo'n allegorie vraagt om uitleg. Ze heeft namelijk een geestelijke betekenis.

Dochteren van Jeruzalem

Het verklaren van een allegorie is iets anders dan allegoriseren. Dan zijn we namelijk bezig een geestelijke betekenis in een tekst te leggen die in wezen niet bedoeld wordt. Dan zijn we bezig te 'vergeestelijken'. En dan kunnen we grote vergissingen maken. Zo komen we, om een voorbeeld te noemen, in het Hooglied enkele malen tegen 'de dochteren van Jeruzalem'. Die dochteren zijn mensen voor wie je achting kunt hebben. Ze horen bij de stad van de grote Koning, tot de gemeente Gods. Ze horen er wezenlijk bij. Ze zijn in Sion geboren: wederomgeboren tot een levende hoop. Ze hebben een burgerrecht verkregen onder Gods volk. Ze

hebben enige kennis van hun zwaarheid vanwege de zonde, maar ze hebben ook wel eens wat gezien van de ruimte die in Christus te vinden is. Ze blijven echter wat het standelijke leven betreft nog wel achter bij de bruid. Ze kijken dan ook zeer tegen haar op. Maar ze horen er wezenlijk bij!

Deze 'dochteren van Jeruzalem' moeten dus exegetisch anders beoordeeld worden dan de dochteren die genoemd worden

in het Evangelie van Lukas, waar Jezus zegt: 'Gij dochteren van Jeruzalem, weent niet over Mij, maar weent over uzelf en over uw kinderen'. Dan gaat het immers letterlijk over de vrouwen die woonachtig zijn in Jeruzalem.

Verborgenis

Het Hooglied is dus een allegorie betreffende het huwelijksleven. In Gods Woord komen we diverse keren beeldspraak tegen, die verband houdt met het huwelijk. Ik denk aan het Oude Testament: 'Want uw Maker is uw Man' (Jes. 54:5). Maar ook aan het Nieuwe Testament, waar de Heere Jezus Zelf de vraag stelt: 'Kunnen ook

de bruiloftskinderen treuren, zolang de Bruidegom bij hen is?' (Matth. 9:15). En de apostel Paulus zegt in Éfeze 5, sprekend over het huwelijk: 'Deze verborgenheid is groot'. Wat bedoelde hij?

Wel, dat de aardse, tijdelijke verbintenis een hemelse, eeuwige achtergrond heeft. En dan gaat het natuurlijk over de onverbreekelijke band tussen de Zaligmaker en Zijn gekochten.

Het hemelse huwelijk is een exemplaar van het aardse. Zo is de liefde van Sálomo en Sulammith in het Hooglied een weerspiegeling van het meerdere: de zoete en zalige gemeenschap van Christus en Zijn Kerk. Dat is het geheimenis van de liefde. Het is de verborgen vereniging (de 'unio mystica') van de ware gelovigen met Christus, de gemeenschap der liefde die uit zal lopen op de bruiloft des Lams. Voorwaar, deze verborgenheid is groot! Het Hoofd geeft alles vanuit Zijn ondoorgrondelijke liefde aan de bruid en de bruid kan alleen maar schuld geven!

Huwelijksleven

We vinden twee hoofdpersonen in het Hooglied: Sálomo en zijn bruid. Vanouds hebben diverse verklaarders daarin de verhouding tussen Christus en het volk Israël gezien. Andere verklaarders richten zich meer op Christus en Zijn volk in het algemeen, Zijn Kerk. En nog weer anderen hebben vooral de gemeenschap tussen Christus en de individuele ziel voor ogen. De ene verklaring sluit de andere niet uit, maar doorgaans zien we toch in deze allegorie het beeld van de gemeenschaps-oefening door het geloof van Christus als de Bruidegom en Zijn gemeente of uitverkorene (zoals de kanttekening zegt) als de bruid. Dan verdwijnt dus Sálomo zelf op de achtergrond.

Sálomo mag als de schrijver wel het reine, echte, monogame huwelijk bezingen. Hij deelde in de inspiratie van de Heilige Geest. Maar zo'n huwelijk zien we bepaald niet glanzen in het leven van Sálomo zelf: het contrast is groot tussen wat Sálomo bezingt in het Hooglied en wat hij in zijn eigen leven openbaart.

Trouwens, we moeten allen erkennen dat veel huwelijken heel ver ontzinken zijn aan het ideaal. Maar Christus zoekt en zaligt Zijn verkoren bruid. Hierin is de liefde Gods geopenbaard. De breuk is geheeld en dat zal eens volmaakt worden aanschouwd. Dan is de eeuwige bruiloft aangebroken.

(wordt vervolgd)

Lichtend licht in de Palestijnse gebieden [2]

Projectgroep
Vervolgde Kerk,
deputaatschap
Bijzondere Noden

In een vorig artikel hebben we de algemene situatie van de christenen in de Palestijnse gebieden gezien. Nu gaan we bij twee christenen op bezoek.

In de Palestijnse gebieden wordt het licht van het Evangelie verspreid.

In een stad in het noorden van de Westbank hebben we een ontmoeting met Farah*. In dit gebied wonen maar weinig christenen, vertelt Farah. Iedereen kent Bethlehem, maar zijn werkomgeving is een vergeten gebied. Juist daarom vindt Farah het belangrijk om hier als christen te werken. Zijn doel is om de mensen te vertellen over de liefde van Christus. Daarom heeft hij in deze stad een centrum geopend waar zijn vrouw vanuit een christelijke visie aan vrouwen onderwijs geeft, bijvoorbeeld over opvoeding. In een maatschappij waarin vrouwen niet in tel zijn is dat heel belangrijk. Ook bezoekt hij zelf gezinnen die het moeilijk hebben, bijvoorbeeld omdat ze een gehandicapt kind hebben. Zo probeert hij een opening te creëren om het Woord te brengen. Daarin weet hij zich afhankelijk van de Heere: hij gaat niet op pad voordat hij heeft gebeden waar hij heen moet.

Farah heeft ook contact met ex-moslims, christenen die met gevaar voor eigen leven de islam vaarwel hebben gezegd. Of anders gezegd: Farah is voor deze mensen hun 'kerk'. Want ex-moslims kunnen niet naar een bestaande christelijke gemeente gaan. Dat is te gevaarlijk. Daarom doet

Farah zelf Bijbelstudie met hen. En twee keer per jaar organiseert hij een conferentie in Bethlehem – dat is veiliger dan in de stad waarin hij werkt. Eén van deze ex-moslims doet wat betaald werk voor Farah. Hij werd door zijn familie verstoten toen hij over zijn geloof had gesproken. Farah heeft hem toen een tijdje onderdak verleend en vervolgens in dienst genomen om hem wat levensonderhoud te gunnen. Zo is Farah een lichtend licht in deze omgeving.

Bijbels in de Gazastrook

In Oost-Jeruzalem hebben we een gesprek met de directeur van het Palestijnse Bijbelgenootschap, Youssef*. Youssef kwam op 19-jarige leeftijd tot bekering, terwijl hij bezig was met zijn opleiding aan de hotelschool. Een paar jaar na zijn studie kon hij hotelmanager worden, maar hij kreeg ook een aanbod om bij het Palestijns Bijbelgenootschap te gaan werken. En hoewel dat maatschappelijk een stap terug was, koos hij daar van harte voor. Het Bijbelgenootschap vestigde zich in 1999 in de Gazastrook en opende daar ook de eerste en enige christelijke boekwinkel. De moeilijkheden bleven niet uit: het kantoor werd

tweemaal gebombardeerd en in 2007 werd de eigenaar van de boekwinkel doodgeschoten. De boekwinkel werd gesloten en het Bijbelgenootschap verhuisde naar Oost-Jeruzalem.

Maar het werk in de Gazastrook ging wel door. Gezien de voortdurende discriminatie en slechte economische omstandigheden is het belangrijk dat de christenen in de Gazastrook gesterkt worden. Door hen te helpen trauma's te verwerken, door hen te wijzen op het heil in Christus - velen zijn helaas slechts in naam christen - door kinderen Bijbelonderwijs te geven en door de onderlinge band tussen christelijke jongeren te versterken. Daarom leidt het Bijbelgenootschap christelijke jongeren in de Gazastrook op om als vrijwilliger dit werk onder de christenen te verrichten. Daarnaast is het doel van Youssef om het Evangelie in de Palestijnse gebieden te verspreiden. Daar vertelt hij een mooi verhaal over: 'Onlangs moest ik een zakelijk bezoek brengen bij een manager van een bank in de Westbank. Hoewel ik hem voor het eerst zag, verwelkomde hij me hartelijk en was hij verheugd mij te ontmoeten. Ik was enigszins verbaasd en ik vroeg of we elkaar eerder hadden ontmoet. 'Nee, maar ik ken u van facebook!' Hij lichtte dat toe: 'Ik volg uw Bijbelgenootschap op facebook en ik lees alle Bijbelteksten die u daarop deelt en bekijk ook de video's'. Ik was verwonderd en vroeg hem wat hij van de Bijbelteksten vond die we op facebook zetten. Toen deed de bankmanager de deur achter ons dicht en fluisterde: 'Ik ben één van u... Ik geloof in Christus!' De bankmanager is een bekend persoon onder de moslims. En zo is ook Youssef een lichtend licht voor christenen in hun moeilijke positie en voor moslims in hun geestelijke duisternis.

Achterstandspositie

Zowel Farah als Youssef zijn christenen in een achterstandspositie. Toch verhindert het hen niet om het licht van het Evangelie te verspreiden. Voor ons waren het leerzame ontmoetingen. In Nederland zijn er zoveel mogelijkheden om het licht van het Evangelie te verspreiden. Maar doen we dat ook?

Deze verhalen zijn gebaseerd op ontmoetingen die een delegatie van Bijzondere Noden (BN) en van het Deputaatschap voor Israël had tijdens een werkbezoek aan projecten die BN steunt in de Palestijnse gebieden.

**De namen zijn om veiligheidsredenen gefingeerd.*

Werken in de ouderenzorg

Met instemming las ik het artikel over werken in de ouderenzorg (door T.A. Stoop, De Saambinder, 20 september). Toch moet me iets van het hart. Hoezeer ik de reformatorische instellingen ook waardeer, er is ook een andere kant.

Zelf mag ik werkzaam zijn in een neutrale organisatie voor ouderenzorg. Ook hier wonen mensen met een reformatorische achtergrond. Hoe belangrijk is het als zorgmedewerkers aandacht hebben voor hun geestelijk welzijn. Ook deze bewoners geven aan het te waarderen dat er bij de maaltijd begonnen wordt met gebed, dat er een stukje uit de Bijbel gelezen en gedankt wordt.

In neutrale instellingen wonen natuurlijk ook mensen die niets met het geloof hebben. Maar wat een mooie gesprekken zijn er al ontstaan door toch met hen te bidden en samen de Bijbel te lezen! Onlangs vertrouw-

Wat een mooie gesprekken zijn er al ontstaan door toch met hen te bidden en samen de Bijbel te lezen!

de één van de bewoners me toe dat ze de nabijheid van de Heere zo miste. Een andere bewoner had pas nog tegen haar pastor

gezegd dat ze zo weinig met het geestelijk leven bezig was, maar dat er in het huis ook niet veel aandacht voor was. Ze was er verwonderd over dat een paar dagen later de maaltijd op de haar vertrouwde manier begonnen en beëindigd werd: 'Zo deden mijn man en ik dat vroeger thuis ook'.

Avondmaal gevierd

Laatst werd er in onze instelling Avondmaal gevierd. Natuurlijk op een heel andere manier dan wij in onze kerken gewend zijn. Het zette één van de bewoners toch aan het denken. Ze zei: 'Er wordt wel gezegd dat Jezus voor onze zonden gestorven is, maar ik weet niet zeker of dit ook voor mij geldt'. We mochten er samen wat over doorpraten. Dan vallen kerkmuren weg, zeker als zulke indringende vragen zo dicht bij het levenseinde gesteld worden.

In een niet-specifiek christelijke of reformatorische organisatie moet je de gelegenheden waarnemen om goed van de Heere te spreken. Laat maar zien dat je het christelijk geloof belijdt. Kom er maar voor uit hoe moeilijk het soms ook kan zijn. Soms zie je een dag-

boekje op het nachtkastje liggen. Wijs erop en vraag of je een stukje mag voorlezen.

In een neutrale organisatie voor ouderenzorg weet je niet altijd of een bewoner christelijk is. Toch wonen er ook mensen met een reformatorische achtergrond in een neutraal verzorgings- of verpleeghuis. Voor hen is het ook fijn dat er christelijke zorgmedewerkers zijn. Het is niet voor alle ouderen in onze kring weggelegd om de laatste jaren (of dagen) in een reformatorisch huis verzorgd of verpleegd te worden.

Je moet in een neutrale organisatie echt zelf de gelegenheden waarnemen. Hoe gemakkelijk kan het zijn om die kansen voorbij te laten gaan... Er zijn geen georganiseerde dagopeningen of weeksluitingen. En het is niet vanzelfsprekend dat de maaltijd begonnen wordt met gebed en beëindigd wordt met Bijbellezen en dankgebed. Maar als zulke dingen niet gebeuren, kun je er zelf voor zorgen dat het wél gebeurt.

Formuliergebed

Mijn collega beëindigde onlangs de gezamenlijke maaltijd met het formuliergebed: 'O Heere, we danken U van harte...' Na het 'amen' reageerde daar een bewoner op. Ze herinnerde zich dat ze vroeger - zeventig jaar geleden - bij een vriendinnetje over de vloer kwam van wie de vader aan het einde van de maaltijd dankte: 'Mensenlievend God, Uw Naam zij geloofd en gedankt...' We kenden het niet helemaal uit ons hoofd en hebben het samen op internet opgezocht. Een goed gesprek volgde.

Wat ik heb willen zeggen is dit: ook in niet-christelijke zorginstellingen wordt in dit opzicht waardevol werk gedaan. Ook wil ik graag mijn christelijke collega's in neutrale verzorgings- en verpleeghuizen laten weten dat ze niet alleen staan. En laten (aankomende) zorgmedewerkers dit aspect van het werken in de ouderenzorg eens overdenken. Het blijkt, je werkt toch nergens 'toevallig'.

S. Wind-Versprille, Ens

Smaak

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Je kent vast wel de uitdrukkingen: 'Over smaak valt niet te twisten' en 'smaken verschillen'. Wat de een heerlijk vindt, vindt de ander helemaal niet lekker. Smaak is heel persoonlijk. Maar misschien geldt deze uitdrukking toch niet in alle opzichten...

Wat smaakt koud water heerlijk als je dorst hebt tijdens een warme zomerdag. Wat is een boterham lekker als je pauze hebt tijdens een schooldag of een pauzemoment van je zaterdagbaantje. Er zijn genoeg jongeren van je leeftijd in deze wereld die de smaak van schoon water en vers eten vaak moeten missen.

Je weet dat het volk van Israël veertig jaar door de woestijn heeft moeten reizen om uiteindelijk in het beloofde land te komen. De Heere heeft hen toen dagelijks eten en drinken gegeven. Manna en water. Over de smaak van het manna was het volk het eens. De smaak daarvan was als honingkoeken (Ex. 16:31b). Het had een zoete smaak. Maar uiteindelijk smaakte het hen niet meer. Iedere dag hetzelfde...

In de Bijbel staat ook dat er zaken zijn die een geestelijke smaak hebben. In verschillende Bijbelteksten wordt Gods Woord vergeleken met de smaak van honing. Jullie zullen allemaal vast weleens honing hebben geproefd. Maar de smaak van Gods Woord is nog veel zoeter dan honing. In Ezechiël 3:3 lezen we dat de profeet zegt dat het Woord van God hem

in de mond een smaak van honing gaf. Hoewel de boodschap die hij daar 'proefde' bepaald geen troostboodschap was. Wonderlijk is dat.

In de berijmde tekst van Psalm 119 zingt de dichter over wat hem het beste smaakt: Hoe zoet zijn mij Uw redenen (Uw Woorden) geweest! Geen honing kon het gehemelte beter smaken (vers 52). Ik hoop dat je deze smaak van Gods Woord en van Zijn dienst mag proeven. Over deze smaak valt niet te twisten!

*Smaakt en ziet
dat de Heere goed is.*

Psalm 34:9a

vervolgverhaal

41

Palko de kleine evangelist

J.W. van den Berg

'Eh... wat dat betreft, ik eh... nou ja, ik weet dat onze God heilig is en dat ik een ellendig zondaar ben. Dat is me wel duidelijk geworden sinds jullie het Boek meebrachten. En nog wat: Palko is absoluut veranderd, hij gelooft in elk geval dat zijn zonden vergeven zijn.'

'Ja', zegt Lesina zacht, 'en ik geloof dat dat ook werkelijk waar is!'

'En die van jou, Lesina?' vraagt Juriga op zijn beurt, opgelucht dat hem een verder antwoord bespaard blijft. 'Van mij?' Lesina buigt zijn hoofd. 'Daar is geen enkele kans op, als ik bedenk dat...'

Er springen tranen in zijn ogen, die hij snel met de mouw van zijn jas wegveegt. Juriga vraagt niet verder. Hij beseft heel goed dat er iets is in het leven van Lesina, waar hij zich als buitenstaander niet mee moet bemoeien.

Ondertussen heeft Palko zijn geliefde plekje bereikt. Hij gaat deze keer niet de grot in, maar besluit in het open veld te gaan zitten met z'n rug tegen een rotsblok. Dunaj probeert zoals gewoonlijk de eekhoortjes en vogels te verjagen. 'Kom hier, Dunaj', zegt Palko boos. 'Schei nou eens uit. Waarom doe je dat toch elke keer? Kijk nou eens naar die mooie bloemen, je trapt ze zomaar kapot! Daar zijn ze niet voor gegroeid. Volgende keer mag je niet meer mee. Kom hier zitten en verroer je niet.'

Kwispelstaartend komt de hond naar zijn baasje toe en gaat gehoorzaam naast hem zitten. Een vinkje hipt voorzichtig naderbij. 'Kom maar', lokt Palko vriendelijk, 'wees maar niet bang voor Dunaj. Hij meent het niet echt, hoor. Hij weet niet dat hij kwaad doet. Hij is immers maar een hond'.

Het vinkje heeft niet veel vertrouwen in Palko's uiteenzetting en vindt het verstandiger de tak van een boom op te zoeken.

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Doetinchem,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer.

Bedankt:

Voor Barendrecht en 's-Gravenpolder,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Voor Bodegraven,
ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS);
Voor Kruiningen,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
Voor Rotterdam-Alexanderpolder,
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord;
Voor Terwolde-De Vecht,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

PASTORIEZORGEN

Ds. C. Vogelaar is op maandag 1 oktober in Morristown (VS) geopereerd. Daarbij is een kwaadaardig gezwel uit de dikke darm weggehaald. Tevens is de blindedarm verwijderd. Een week eerder had de predikant te horen gekregen dat ook daar een tumor aanwezig was. Na de operatie gaf de chirurg het verblijdende bericht dat hiervan toch geen sprake was. Ook zijn geen verdere uitzaaiingen gevonden.

Ds. Vogelaar is op 5 oktober thuisgekomen. De herstelperiode zal naar verwachting wel geruime tijd duren. Daarna moet nog chemotherapie volgen.

De predikant van Clifton bedankt voor het medeleven dat hij ontving en het gebed dat er voor hem geweest is. Tot hiertoe heeft de Heere geholpen. Mogen we ds. Vogelaar bij de voortduur in het gebed gedenken, want de Heere als de grote Heelmeester kan alleen verdere genezing geven.

v. A.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM VRIJDAG 14 SEPTEMBER 2018 TE BARENDRECHT

Ds. A. Verschuure opent de classisvergadering namens de roepende kerk op de gebruikelijke wijze.

Bijzonderheden sinds de vorige vergadering. Op 30 mei is oud-diaken A.B. Harlaar overleden in de leeftijd van 61 jaar. Hij diende de toenmalige gemeente van Hellevoetsluis van 1988-1991. Ds. G.J. Baan heeft het beroep van de gemeente Rotterdam-Zuidwijk aangenomen en hoopt op 19 september te worden bevestigd en intrede te doen. W.J.

Boer van de gemeente Rotterdam-Centrum was op 7 mei 50 jaar organist, eerst 18,5 jaar in Rotterdam-Zuidwijk en daarna 31,5 jaar in Rotterdam-Centrum. Op zondag 1 juli werd de laatste dienst gehouden in het kerkgebouw van de gemeente Rotterdam-Centrum aan de Boezemsingel met als tekst tekst Matthéüs 25:10b 'en de deur werd gesloten'. Op zondag 26 augustus mocht de gemeente Rotterdam-Alexanderpolder haar geheel gerenoveerde kerkgebouw in gebruik nemen. De tijdelijke preses spreekt hartelijke woorden van medeleven, welkom en felicitatie. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. C. van Ruitenburg, 1^e assessor ds. A. Verschuure, 2^e assessor ouderling H.T. Groenendijk, quaestor ouderling M.J. de Vries, scribe ouderling K. Bel. Adviseur ds. W. Silfhout is met kennisgeving afwezig.

Een gemeente stelt een vraag over de kerkelijke grenzen tussen de IJsselgemeenten. De adviseur ds. W. Silfhout heeft een advies geschreven. Dit advies wordt vanwege zijn afwezigheid voorgelezen door de preses. God is een God van orde. Het stellen van duidelijke grenzen tussen gemeenten onderling is daarom nodig. Men behoort lid te zijn in de plaats waar men woont waarmee alle kerkrechtgeleerden het eens zijn en onze DKO het voorhoudt. Bij nieuwe bezoekers in een gemeente dient een kerkenraad reeds in een heel vroeg stadium in gesprek te gaan en te wijzen op deze hoofdregel. Uitzonderingen bevestigen de regel en moeten in goed onderling overleg besproken worden. Als leden van een OGG wensen over te komen naar de GG dient men belijdenis te doen voor de kerkenraad met de vier vragen van Voetius, tenzij er in de plaats waar zij wonen of gaan wonen geen OGG is.

Een vraag van de Petrus Datheenschool om bijdragen in de vervoerskosten en advies van de onderwijscommissie. Op voorstel van de onderwijscommissie besluit de classis om ook dit jaar geen ondersteuning te geven omdat er nog voldoende eigen vermogen is. In noodgevallen blijft de classis bereid om te helpen. Het deputaatschap Diaconale en Maatschappelijke Zorg verzoekt om een ambtsdrager uit de classis te benoemen tot lid van de Raad van Advies voor de Vluchtheuvel. De classis besluit om A.W. Verhoef voor te dragen, omdat hij ook al lid is van de Raad van Advies van Sirjon.

Het werk 'In de Gouwstraat'

De vragen van een gemeente over de benoeming van de veldwerker worden beantwoord. M.J. de Vries geeft als voorzitter van de classicale evangelisatiecommissie nog een mondelinge toelichting. Ook wordt gevraagd of de werkafspraken met de veldwerker bekend zijn. Zij worden door de voorzitter van de classicale evangelisatiecommissie genoemd en toegelicht. De veldwerker is verantwoording schuldig aan de classicale evangelisatiecommissie.

De coördinator J.M. de Jonge licht mondeling zijn rapportage over het werk 'In de Gouwstraat' toe. Hij wijst op de noodzaak van nieuwe vrijwilligers en vraagt om gebed. Aan de veldwerker zal worden gevraagd om de volgende keer wat te vertellen aan de classis Rotterdam.

Verslag en bijdragen van de bijeenkomst over de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) classis Rotterdam. Er zijn modellen ontvangen via het Kerkelijk bureau. Aan de gemeenten wordt gevraagd om deze modellen te gaan gebruiken, één of twee AVG-contactpersonen aan te stellen en binnenkort weer met deze contactpersonen classicaal te vergaderen.

Commissie 'Toerusting classis Rotterdam'

Naar aanleiding van het verzoek van gemeente Krimpen aan den IJssel om een periodieke cursus/scholing catecheten te beleggen, wordt besloten om elke twee jaar zo'n cursus voor catecheten te beleggen. Bij de commissie 'Toerusting classis Rotterdam' om zo'n cursus reeds in dit seizoen te organiseren.

De laatstgehouden ambtsdragersbijeenkomst op 25 mei 2018 had als thema: 'De veilige en warme gemeente'. De commissie doet een oproep aan de gemeenten om vervolg te geven aan deze goed bezochte en leerzame bijeenkomst. Dat kan mede door de basisbijeenkomst te bezoeken over 'Veiligheid in de gemeente' die op zaterdagmorgen 17 november in Capelle aan den IJssel-MW wordt belegd door Helpende Handen en de bureaus Den Uijl en De Waag.

De 2^e assessor, ouderling H.T. Groenendijk, sluit op gebruikelijke wijze de vergadering.

K. Bel, scribe classis

Berichten

BIJBELLEZINGEN OVER BOEK RUTH VAN DS. P. MELIS OOK IN GESPROKEN VORM

In aansluiting op de recensie van dit boek in De Saambinder van 4 oktober kunnen wij u melden dat deze Bijbellezingen ook in gesproken vorm beschikbaar komen. De Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechtienden (CBB) te Ermelo heeft in overleg met ons besloten deze Bijbellezingen op te nemen in de collectie. Een gemeentelid verzorgt het inspreken. Het ingesproken boek is beschikbaar tegen dezelfde verkoopprijs (€ 14,95) voor mensen met een leesbeperking en te bestellen bij de CBB (via 0341-56 54 88 of via voorlichting@cbb.nl.) Voor de aankoop van het boek zelf kunt u contact opnemen met de penningmeester van onze gemeente via: jheres@klikSAFE.nl of via 0341-560 349 (na 18.30 uur).

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Ermelo

EVANGELISATIE-AVOND TE NUNSPPEET

Op woensdag 24 oktober is er een evangelisatie-avond in een zaal van het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Nunspeet. Evangelist J. Krijgsman "neemt ons mee" naar zijn werk in Amsterdam. In de pauze is het jubileumboek van de evangelisatiepost in Leeuwarden te koop. Aanvang 19.30 uur. Collecte voor evangelisatiewerk in Amsterdam.

REGIO-AVOND BOND VAN VROUWENVERENIGINGEN TE THOLEN

De Bond van vrouwenverenigingen organiseert op dinsdag 30 oktober een regioavond in de Rehobothkerk van de Gereformeerde Gemeente te Tholen. Aanvang 19.30 uur. Spreker: ds. A. Verschuure over 'Het evenwicht van Dordt'. Leiding: ds. P.D. den Haan. Collecte t.b.v. vakantieweken voor mensen met een beperking. Alle belangstellenden zijn welkom.

Zie ook www.vrouwenbondgergem.nl

HERVORMINGS-AVONDEN

Ede

Hervormingszangavond (met samenzang) op vrijdag 26 oktober, aanvang 19.30 uur, in de Petrakerk van de Gereformeerde Gemeente te Ede, m.m.v. Gert Jan Schipper, orgel. Collecte t.b.v. schulddelging kerkgebouw.

Elspeet

Hervormingszangavond op zaterdag 27 oktober, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Hersteld Hervormde gemeente te Elspeet, m.m.v. het jongerenkoor Elad van de Gereformeerde Gemeente te Elspeet, o.l.v. Marieke van Manen en het jongerenkoor Yehuda van de Gereformeerde Gemeente te Beekbergen, o.l.v. Arjan van 't Zelfde. Meditatie: ds. R. P. van Rooijen, Hersteld Hervormd predikant. Collecte voor stichting Stéphanos. Info.: www.stephanos.nl/agenda

Geldermalsen

Hervormingsavond op zaterdag 27 oktober, aanvang 19.30 uur, in de Bethelkerk van de Gereformeerde Gemeente van Tricht-Geldermalsen. Opening: ds. P. Mulder. Spreker: student P.J. de Raaf. Ook het plaatselijk gemengd koor De Lofstem en J. Versloot als organist verlenen medewerking. Collecte voor het deputaatschap Bijbelverspreiding.

Hardinxveld-Giessendam

Hervormingsavond op zaterdag 27 oktober, aanvang 19.30 uur, in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam. Sprekers zijn: ds. A.T. Huijser en student P.C. Vlot. Daarnaast verlenen hun medewerking: projectmannenkoor Boaz en orkest Euphonia Talenta. Collecte t.b.v. verbouw Boazkerk, te Sliedrecht.

Nieuwdorp

Hervormingsavond op zaterdag 3 november, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Nieuwdorp. Inleiding door ds. A.J. de Waard. Medewerking van het hiervoor opgerichte gelegenheidskoor, o.l.v. dirigente Carola Harthoorn en organist Samuël van Gurp, en kinderkoor Jong zanglust o.l.v. dirigente Annelies Kramer, en organist Wilco van Damme. Collecte voor pastorie.

Veenendaal

Zangavond ter herdenking van de Kerkhervorming op zaterdag 27 oktober, aanvang 19.30 uur, in de Adventkerk van de Gereformeerde Gemeente te Veenendaal, m.m.v. het gemengd koor Met hart en stem uit Veenendaal en het mannenkoor Jeduthun uit Amersfoort, beide o.l.v. Arie Kortleven. Orgel: Marcel van de Ketterij.

ZANGAVONDEN

Dordrecht

Psalmzangavond op zaterdag 3 november, aanvang 19.30 uur, in de Grote Kerk te Dordrecht, m.m.v. bovenstemgroep en organist André Nieuwkoop. Leiding: ds. A.T. Huijser. Collecten voor Stichting Ontmoeting en onkosten.

Tholen

Zangavond op zaterdag 20 oktober, aanvang 19.30 uur, in de Koorkerk te Tholen, m.m.v. de chr. gemengde zangvereniging Crescendo en organist Eric Quist.

DIA- EN ORGELAVOND TE BARNEVELD

Dia- en orgelavond (met samenzang) op vrijdag 9 november, aanvang 19.30 uur, in schoolgebouw van Johannes Fontanus College, Wethouder Rebellaan 135, Barneveld. Dia-vertoning door Rien Mouw. Samenzang wordt begeleid door Pieter Heykoop. Entree € 5,- p.p. Opbrengst (na aftrek kosten) is t.b.v. clubwerk afd. Veluwe van Helpende Handen. Vooraf aanmelden (verplicht) bij fam. A. Morren, Deijliuslaan 22, Barneveld, tel. 0342-422641, e-mail: dia@aartdebloemenman.nl.

“

GOD KAN ONS IN ZIJN LANKMOEDIGHEID EEN OGENBLIK SPAREN, MAAR ZONDER DE GEEST DES HEEREN ZAL ONS EINDE ZIJN DAT WE IN DE HEL WORDEN GEWORPEN.

THOMAS BOSTON

BIJENKOMST OVER 'PASTORAAT AAN MENSEN MET EEN BEPERKING' TE WOERDEN

Naar aanleiding van het verschijnen van de bundel "Onder de aandacht" organiseert uitgeverij De Banier op donderdag 25 oktober een bijeenkomst over het thema 'Pastoraat aan mensen met een beperking'. Aan deze bundel werkten mee de predikanten: P. Vernooij, G.H. Vlijm (beiden herv. binnen de PKN), C.J. Droger (CGK), J. Joppe (HHK) en D.W. Tuinier (GG). Sprekers op deze avond zijn: ds. P. Vernooij, voorzitter van de stichting "Op weg met de ander" en de directeur van de vereniging Helpende Handen H.J. Colijn. Na de zingen is er een forumbespreking. De bijeenkomst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Woerden. **Aanvang: 19.30 uur.**

BIJENKOMST IN GOES OVER DEMENTIE IN THUISITUATIE

Op 6 november organiseert Helpende Handen een bijeenkomst voor mantelzorgers en familie van mensen met dementie. Het thema is 'Dementie in de thuissituatie'. Mevr. Janske Berghuis-Middelkoop is werkzaam als casemanager dementie en hoopt over dit thema een lezing te houden. De bijeenkomst wordt gehouden in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Goes en begint om 19.30 uur. Zie voor meer informatie en aanmelden: www.helpendehanden.nl/dementie of bel len naar 0348 48 99 70.

BIJENKOMST ADOPTIEVERENIGING IN GOUDA

Op zaterdag 3 november organiseert de Adoptievereniging Gereformeerde Gezindte (AVGG) haar halfjaarlijkse landelijke bijeenkomst in de congreszaal van Driestar Educatief, Burgemeester Jamessingel 2 te Gouda. **Aanvang 14.00 uur, afsluiting 16.30 uur.** De volgende vijf workshops worden georganiseerd rondom het thema 'Het goede gesprek...': 1 ... met de kerk. Het gesprek binnen de kerkelijke gemeente; 2 ... met de school. Communicatie met de leerkracht/de school; 3 ... met de Raad van de Kinderbescherming. Het gezinsonderzoek voorafgaand aan een adoptieprocedure. 4 ... met je familie, een voorbijganger, de buurvrouw. Zeg... vertel eens, hoe zit dat nu allemaal? 5 ... over het land van herkomst. Zowel leden als belangstellenden zijn welkom. Voor vragen enz.: Jaco Alderliesten, secretaris van de vereniging, tel. 0180-520232 of: info@avgg.nl. Zie: www.avgg.nl

CONTACTMIDDAG VOOR MENSEN MET LICHAAMELIJKE BEPERKING

Contactmiddag voor mensen met een lichamelijke beperking op zaterdag 27 oktober, aanvang 14.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenpolder. **Aanvang: 14.30 uur.** Ds. K. Boeder hoopt dan te spreken over: 'Roepen uit de nood', n.a.v. Mattheüs 15:21-28. Belangstellenden welkom.

WINTERDIJK DOET

Op 16 en 17 november organiseren wij Winterdijk doet. Winterdijk doet is een vervolgactie op NL doet. Deze grote vrijwilligersactie van Huize Winterdijk te Gouda is bedoeld voor iedereen die eenmalig vrijwilligerswerk wil doen. Groepen zijn ook welkom. Wij zoeken vrijwilligers voor de volgende werkzaamheden: activiteiten met de bewoners, zoals voorlezen en wandelen; schoonmaken van rolstoelen en rollators; schoonmaakwerkzaamheden van openbare ruimtes en huiskamers. U kunt zich tot 2 november opgeven bij Ellen Rozendaal via e-mail: e.rozendaal@huizewinterdijk.nl of via het algemene telefoonnr. van Huize Winterdijk: 0182-680000. U kunt aangeven naar welke dag, tijden en werkzaamheden uw voorkeur uitgaat. Winterdijk doet is van 9.00 tot 15.30 uur. Wij zien uit naar uw komst.

VERKOPINGEN

Genemuiden

Verkoping door de vrouwenvereniging Wees een zegen te Genemuiden op zaterdag 27 oktober, van 10.00-14.00 uur, in de Jachin Boazkerk van de Gereformeerde Gemeente. De opbrengst is t.b.v. zending, kerk en evangelisatie.

Goes

Verkoping door de vrouwenvereniging Tryfosa van de Gereformeerde Gemeente te Goes op zaterdag 27 oktober, van 9.00-13.00 uur, in de zalen van de Sionkerk, ingang Graaf Adolfstraat. De opbrengst is bestemd voor o.a. gemeenteproject Noord-Korea, via Deputaatschap Bijzondere Noden.

Middelburg

Verkoping door de vrouwenvereniging Persis van de Gereformeerde Gemeente te Middelburg-C op woensdag 24 oktober, van 14.00-16.30 uur, in de Ter Hoogkerk. De opbrengst is voor verschillende doeleinden.

Poederoijen

Verkoping door de vrouwenvereniging Ruth

te Poederoijen op zaterdag 20 oktober, van 9.30-14.00 uur, in dorps huis Podarwic, Burg. Posweg 1. De opbrengst is voor zending en evangelisatie.

Ridderkerk

Verkoping op vrijdag 2 november, van 15.00-20.00 uur, in de Bethelkerk van de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk. De opbrengst is t.b.v. de evangelisatiepost Alkmaar en zendingswerk in Albanië.

EEN WEBSITE VOL INFORMATIE EN ADVIES OVER TOERUSTING EN HULPVERLENING

Er is een nieuwe website beschikbaar binnen onze gemeenten: www.gemeenteengezin.nl. De website is een gezamenlijk initiatief van het deputaatschap Maatschappelijke Zorg (DMZ) en het deputaatschap Kerk, Gezin Jeugd en Onderwijs (KGJO) van de Gereformeerde Gemeenten.

Kort gezegd is deze website bestemd voor ieder, die wil weten welke activiteiten worden ontplooid binnen de verschillende organisaties. Vaders en moeders kunnen er terecht met opvoedingsvragen; jongeren kunnen antwoorden vinden op levensvragen; ouderen vinden antwoorden op vragen, die met de leeftijd te maken hebben; predikanten, ouderlingen en diakenen vinden er toerusting rond actuele vragen, die in de gemeente leven.

Als u de website bezoekt, komt u op het Adviesplein Gemeente en Gezin. Daar ziet u de hoofdthema's: gemeente-zijn, jeugd en opvoeding, huwelijk en relatie. Vanuit deze rubricering kan er verder worden gezocht in een breed scala van onderwerpen en organisaties. In ons kerkelijk leven zijn dit actuele thema's die veel aandacht vragen. De antwoorden vereisen professionaliteit en diepgang, waarin de verbinding vanuit de Bijbelse normen en waarden gelegd wordt.

In de achterliggende maanden is er veel werk verzet om deze website tot stand te brengen. Er is gestreefd naar volledigheid, maar uitbreiding blijft nodig. Mochten er vragen zijn, dan kunt u die altijd stellen via info@gemeenteengezin.nl of via 0348-489968.

Voor sommigen schijnen de wegen naar hulp en ondersteuning afgesloten te zijn. Anderen ervaren grote nood. Menigeen wordt geconfronteerd met zorg en verdriet. Het is onze hartelijke wens, dat de nieuwe website richting geeft en wegen opent om tot de juiste ondersteuning en hulp te komen. Dit alles in het besef, dat zo de Heere het huis niet bouwt, de bouwlieden tevergeefs daaraan arbeiden.

Kerkdiensten

ZONDAG 21 OKTOBER 2018

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. G. Beens; Aalst 14.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 17.30 uur ds. R. Kattenberg; Arnhem 15.30 uur ds. A. Verschuure; Barendrecht 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Barneveld-Zuid 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Bodegraven 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-West 17.00 uur ds. G. Clements; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 16.30 uur ds. J. Driessen; Deventer 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 en 14.30 (Engelstalige dienst) en 17.00 uur ds. A.T. Vergunst; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 10.00 en 15.00 uur ds. R.A.M. Visser; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur (openb. bel.) ds. G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur ds. B. Labee; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. B. Labee; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. C. Hogchem; Goes 18.00 uur stud. P.C. Vlot; Goudswaard 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 9.30 uur ds. W. Silfhout; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; Hilversum 10.00 en 17.00 uur ds. J.W. Verweij; Hoedekenskerke 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; Hoofddorp 15.00 uur ds. D. de Wit; Houten 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur ds. D.W. Tuinier; Kamperland 16.30 uur ds. C. Harinck; Kapelle-Biezeling 10.00 en 16.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Katwijk aan Zee 10.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Kortgene 14.00 uur ds. G.J. Baan; Krabbendijke 14.00 uur (H.D.) ds. J.M.D. de Heer en 18.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Kruiningen 14.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Leerdam 19.00 uur ds. M.H. Schot; Leiderdorp 16.00 uur ds. W. Silfhout; Lelystad 15.00 uur ds. G. van Manen; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.00 uur ds. A. Schot; Meeuwen 14.30 uur ds. G. Beens; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars;

Melissant 18.00 uur ds. M. Blok; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. S. Maljaars; Middelharnis 9.30 uur ds. W. Harinck en 14.30 uur ds. K. Boeder; Mijdrecht 15.30 uur ds. H.A. van Zetten; Moerkapelle 9.30 uur ds. H. Paul en 19.00 uur ds. M. Joosse; Nieuw-Beijerland 19.00 uur ds. H. Brons; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Nieuwerkerk 15.30 uur ds. W. Harinck; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 9.30 uur (H.D.) ds. M. Blok; Oosterend 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 14.30 uur ds. P. Mulder; Oostkapelle 9.30 en 15.30 uur stud. P.C. Vlot; Oostvoorne 15.00 uur ds. G. Pater; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Poederloijen 19.00 uur ds. L. Blok; Poortugaal 17.00 uur ds. B. van der Heiden; Puttershoek 15.30 uur ds. G.J. van Aalst; Rhenen 10.00 uur ds. H.A. van Zetten; Ridderkerk 9.30 uur ds. G.J. van Aalst en 15.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. C. Harinck en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Rijssen-West 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rilland-Bath 14.00 uur ds. A.J. de Waard; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenzeel 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Soest 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Spijkenisse 18.30 uur ds. G.J. Baan; Sprang-Capelle 9.30 en 16.00 uur ds. E. Bakker; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. J. Schipper; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. A.T. Huijser; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. de Kok; Utrecht 12.30 uur ds. W.A. Zondag; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Waarde 9.30 (H.D.) en 14.00 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westzaan 15.30 uur ds. R. Kattenberg; Wierden 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 uur (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen en 14.00 uur ds. S.W. Janse; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwolle 15.00 uur ds. A. Schreuder.

DINSDAG 23 OKTOBER 2018

Brakel 19.30 uur ds. G. Beens; Drachten 19.30 uur ds. A. Verschuure; Nijkerk 19.30 uur ds. C.A.

van Dieren; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. J. Schipper.

WOENSDAG 24 OKTOBER 2018

De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Ermelo 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Hoogvliet 19.45 uur ds. C.J. Meeuse; Leiderdorp 19.30 uur ds. S. Maljaars; Nieuw-Beijerland 19.30 uur ds. K. Boeder; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Oosterend 19.00 uur ds. A. Vermeij; Opperdoes 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Rijssen-West 19.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J.S. van der Net; Soest 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Zwolle 19.30 uur ds. J. van Laar.

DONDERDAG 25 OKTOBER 2018

's-Gravenzande 19.45 uur ds. A. Verschuure; Leerdam 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Oud-Beijerland 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. G. Beens; Oude-Tonge 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Sint Annaland 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Waardenburg 19.30 uur ds. W. Mouw.

VRIJDAG 26 OKTOBER 2018

Barneveld-Zuid 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; De Valk-Wekerom 13.15 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; 's-Gravenpolder 14.30 uur (huw. bev.) ds. C.J. Meeuse; Kampen 14.30 uur (huw. bev.) ds. A. Schot; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur (huw.bev.) ds. P. Mulder.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 21 OKTOBER 2018

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur leesdienst; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

vcpoz

School
met de Bijbel

Voor de School met de Bijbel in Nieuwerkerk
zijn we op zoek naar een

DIRECTEUR

De School met de Bijbel

- zoekt een directeur die de grondslag van de school in leer en leven van harte uitdraagt en bevordert;
- is een school met ca 180 leerlingen;
- maakt deel uit van de VCPOZ (11 gefuseerde basisscholen)
- is een school met oog voor de leerling;
- is volop in ontwikkeling met o.a. meerbegaafdheid en effectief doelgericht onderwijs.

Het functieprofiel is te vinden op de site van de VCPOZ (www.vcpoz.nl) en die van de school (www.smdbnieuwerkerk.nl)

Meer weten?

Neem contact op met de interim directeur, dhr. H. (Harrie) Roubos (tel 06-40294193 of directie@schoolmetdebijbelnieuwerkerk.nl) en/of met de bestuurder, dhr. A.J. (André) Verwijs (tel 06-38188918).

Motivatiebrieven met CV dienen uiterlijk D.V. 27 oktober 2018 ingediend te zijn via secretariaat@vcpoz.nl.

Schoolstraat 34 - 4306 CH - Nieuwerkerk

Boekhandel

De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 164 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355

www.boekhandeldezonnebloem.nl

NIEUWE UITGAVE

William Gadsby Deel 1 - preken €12,50
Preken v John Kershaw Deel 1/2 €19,50
078-6933783 www.hetbraambos.nl

Begravenisonderneming
de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging
van alleen begravenissen

Hardinxveld-Giessendam
0184 - 61 11 54

Waardenburg
0418 - 65 20 39

Werkendam
0183 - 70 10 17

Dordrecht e.o.
078 - 641 27 40

Nieuw-Lekkerland
0184 - 68 38 38

Dag en nacht
persoonlijk
bereikbaar.

H. de Jongh
D.D.E. Melieste
M.K. Ligthart
A.J. van Lieburg

www.begravenisondernemingdejongh.nl

Van Advent naar Kerst
ST. MAARTENSKERK ZALTBOMMEL
DV ZATERDAG 8 DECEMBER

Eiland Urk en
André Nieuwkoop

www.naarhetconcert.nl

Mooi vakantie-appartement
in Hoog Sauerland.
www.huizesolagratia.net

Kees van Asselt
begravenisondernemer

Oor een waardige en stijlvolle verzorging met
aandacht voor persoonlijke wensen.

Vraag GRATIS ons 'laatste wensen' boekje aan.

Woudenberg e.o. m. 06 15 45 11 30 i. www.kvanasselt.nl

Fides

praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp
aan kinderen, jongeren en volwas-
senen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Sombereheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor
psychologisch onderzoek,
indicatieaanvragen en onderzoek,
begeleiding en training van mensen
met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding

Tel. 0342 - 41-99 77

Van Breugelplantsoen 1

3771 VM Barneveld

www.fideshulpverlening.nl

Nee, niet weer...

Voor ons heel herkenbaar. Kom eens langs
voor een gratis kennismakingsgesprek, wij zijn
specialist in jongenshulpverlening.

OUTBACKEXPLORERS®
...laat relaties weer lopen!

Driebergen • Kootwijkerbroek • Yerseke • Zevenhuizen (ZH)
Kijk op www.outbackexplorers.nl

T.k.a. instapklare 2-onder-1-kap in
hartje Edeveen. € 295.000 k.k.

School, kerk, winkels op loopafstand.

Hortensiastraat 11 Edeveen.

Voor meer info bel 0318-483700
of zie www.maaikvandoornd.com

KLASSIEKE ORGELS...

Johannes Eminent
Domus Monarke
Cantilena enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk
orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Steun ons werk door het kopen van (kerst)kaarten en Chinese groene thee

Bestel via onze webshop:
www.bonisa.nl

Of bezoek onze kraam
tijdens de Familiedagen
in Gorinchem
(23 t/m 25 oktober).

Bonisa
ZENDING

Doorgeven van het Woord!

Begrafenisondernehmung **Treur**

Kroostweg 22
3704 ED Zeist
030 692 42 58
06 573 156 89
info@begrafenisondernehmungtreur.nl

www.begrafenisondernehmungtreur.nl

Voor emigratie naar Canada

Bel J. van Leenen: 00-1-780-464-5357

Den Hollander begrafenisverzorging

- Alleen begrafenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

Mozartlaan 13
3131ES Vlaardingen
010 - 460 05 09
info@tdenh.nl
www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Begrafenisondernehmung **STAM**

Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie,
de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwend • Doelgericht

Welkom op de christelijke basisschool De Bornput te Oostdijk

Onze school wordt bezocht door een groeiend aantal leerlingen (momenteel ruim 100), heeft vijf combinatiegroepen, werkt met een jong, enthousiast en behulpzaam team in een nieuw schoolgebouw. De school neemt een belangrijke plaats in binnen de dorpsgemeenschap.

de bornput
christelijke basisschool

Per 1 februari 2019 ontstaat een vacature voor een groepsleerkracht 7/8. Daarom vraagt het bestuur van de Vereniging tot het verstrekken van basisonderwijs op gereformeerde grondslag te Oostdijk een

ENTHOUSIASTE GROEPSLEERKRACHT

m/v, voor groep 7/8 (2 tot 3 dagen/week)

We zoeken iemand die:

- in leer en leven de reformatische beginselen, gegrond op Gods Woord en de Drie Formulieren van Enigheid, uitdraagt en gezien de samenstelling van het team bij voorkeur lid is van de (Oud) Gereformeerde Gemeenten (in Nederland);
- vanuit die overtuiging met liefde omgaat met onze kinderen;
- mee wil bouwen aan de verdere ontwikkeling en kwaliteit van ons onderwijs.

Informatie:

Voor inlichtingen kunt u contact opnemen met dhr. J. van den Ende, tel. 0113 502168 of 06 40590984. Kijk voor meer informatie ook op de website www.cbsdebornput.nl. U bent van harte welkom voor een kennismakingsbezoek op onze school!

Sollicitaties:

Sollicitaties graag uiterlijk D.V. woensdag 31 oktober richten aan de secretaris, dhr. E. Wagenaar, De Ommegank 22, 4415 AM Oostdijk. Email: secretaris@bornput.nl

De Bijbel met uitleg is online

De Bijbel nóg beter begrijpen? Ga nu naar de Bijbel met uitleg online. Dé nieuwe site voor Bijbelstudie, uitleg en verdieping.

Geschikt voor Bijbelstudie individueel en voor scholen en verenigingen.

Bij een abonnement ontvangt u:

- ✓ Bijbel in Statenvertaling met kanttekeningen
- ✓ Inleidingen op alle Bijbelboeken en achtergronden uit de BMU
- ✓ Landkaarten en tijdlijnen
- ✓ De Verkorte Bijbelverklaring van Matthew Henry
- ✓ Bijbel in het Engels (King Jamesvertaling)

Bekijk het introductiefilmpje op bmuonline.nl

Ga naar bmuonline.nl en neem een abonnement.

Te huur: 2-3 pers. vakantiehuisje,
Valkseweg 8 te **Barneveld**.
Tel. 0342-412663.

*Rouw- gelegenheid- koorjurkjes
kindergelegenheidskleding.nl
0577-401193/06-36392103*

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

T 0180 - 42 69 55

E info@psychbrouwer.nl

I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Pieter Heykoop
in stand **215**
FAMILIEDAGEN
GORINCHEM
D.V. 23-24-25 oktober
Nieuws & Acties!
(o.a. CD Oudejaars-Samenz. Dordrecht j.l.)

dinsdag 23 okt. 18.30 - 19.00 uur:
Nietr. Smz. met Pieter in Muziekhal
Alle bovenstemmers zijn welkom!
We zingen: Psalm 84 - 25 - 119 - 42 - 89

Eén online platform voor

TOERUSTING & HULPVERLENING

WE HELPEN U VERDER

- in de gemeente
- op persoonlijk vlak
- met jeugd en opvoeding
- bij relaties en het huwelijk

www.gemeenteengezin.nl

Het 'Adviesplein gemeente en gezin' is ontstaan vanuit de Gereformeerde Gemeenten om een overzicht van toerusting, advies en hulp te bieden aan onder andere **ambtsdragers, opvoeders** en **gemeenteleden**.

Adviesplein
gemeente & gezin

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie aan kinderen, jongeren en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl

psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel

010 - 7 411 411

06 43 85 85 08

info@praktijkdenuijl.nl

Hoveniersbedrijf Sinke, Woudenberg zoekt ervaren vakman.

Bel Alexander: 0651643225

Mail CV+motivatie:

info@hoveniersbedrijfsinke.nl

Gevraagd:

Boekhoudkundig medewerker

Voor meer informatie zie www.koc.nu

0318-517310 / info@koc.nu

Uitgaande van het ds. G.H. Kerstencentrum

Op zoek naar een nieuwe vloer ? Uw oude vloer weer als nieuw?

Wij komen met vloerstalen aan huis. Eerlijk advies en u betaalt nooit teveel.

De Vloerenkoning.nl

T: 06-19557166 of 078-6764052

E: info@devloerenkoning.nl

I: www.devloerenkoning.nl

[werkmetailent.nl / vacatures](http://werkmetailent.nl/vacatures)

- OPERATOR / TEELTMEDEWERKER, SCHNEIDER YOUNG PLANTS, RIDDERKERK • DIRECTEUR / BESTUURDER, DS. G. H. KERSTEN-SCHOOL, RIDDERKERK • GROEPSMENTOR, ELEOS, BOSCH EN DUIN
- SYSTEEMTHERAPEUT, ELEOS, BOSCH EN DUIN • GZ-PSY-CHOLOOG JEUGDZORG, ELEOS, DORDRECHT • ACTIVITEITEN-BEGELEIDER / VERZORGENDE, SVRO, RIJSSEN • MEDEWERKER LINNENKAMER, SVRO, BARNEVELD

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

Altijd al eens willen leren **HAARKNIPPEN!**

In **november D.V.** a.s. start er bij voldoende aanmeldingen een cursus in **BARNEVELD**. Voor meer info of opgeven bel naar: Ebrine van Dam, **0615386984**

Bent u leerkracht, onderwijsassistent of gepensioneerd leerkracht?

En wilt u flexibel werken, passend bij uw situatie? De vervangingspool van ECM dialoog zoekt invallers! Voor zowel kortdurende als langdurende invalperiodes.

Kijk op www.ecmdialoogbv.nl/invaller of bel 0525-661697 voor meer info en aanmelden!

● EDUCATIE ● COACHING ● MANAGEMENT

Door middel van vraag en antwoord maakt u zich een boek van een oudvader of reformator op een prettige manier eigen !!

Meld u nu aan !!

Meer info zie onze website.
Of vraag een gratis brochure aan.

www.cursussenoudvaders.nl

tel. 0118-583025 / 0172-532796

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-5773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over: **Van onszelf niets goeds**

Waarom wordt de inleiding op het formuliergebed bij een huwelijksbevestiging vaak overgeslagen? Wilt u hier iets over schrijven?

Schuldbelijdenis

Petrus Datheen (ca 1531-1588) heeft een inleiding vooraf laten gaan aan het formuliergebed wat met en voor een geknield bruidspaar wordt gebeden: 'Maar overmits wij van onszelven niets goeds hebben, en dat alle goede gaven van boven komen, zo vermaant de dienaar de getrouwen dat zij nederknielen, en vermaant ook de gemeente voor hen te bidden' (GBS-uitgave). In de loop van de geschiedenis heeft men deze regel als een liturgische aanwijzing opgevat. Het gevolg daarvan was dat in verschillende Bijbeluitgaven de inleiding is weggelaten of verkort tot: 'Daarna laat de kerkedienaar de getrouwen nederknielen en vermaant de gemeente voor hen te bidden' (bijv. de Jongbloed-uitgave). Hoewel de aanwijzingen inderdaad een functie hebben voor de liturgische handelingen, is het toch jammer als we juist deze kernachtige zinsnede achterwege laten! Zojuist hebben de plechtige ja-woorden geklonken van bruidegom en bruid. De bruidegom heeft ingestemd met die hoge eis 'dat gij haar nimmermeer zult verlaten; dat gij haar zult liefhebben, en trouwelijk onderhouden, gelijk een getrouw en godvrezend man aan zijn wettige vrouw schuldig is; dat gij ook heiliglijk met haar leven wilt, haar trouw en geloof houden-

de in alle dingen, naar uitwijzen van het Heilig Evangelie'. De belofte van de bruid is niet geringer: 'en belooft gij hem gehoorzaam te zijn, hem te dienen en te helpen, hem nimmermeer te verlaten, heiliglijk met hem te leven, hem trouw en geloof in alle dingen te houden, gelijk een vrome en getrouwe huisvrouw haar wettigen man schuldig is, naar uitwijzen van het heilig Evangelie'. Na de tweede zegenwens volgt dan onderwijs over de onverbreekbare huwelijksband (totdat de dood scheiding maakt) en een rijk troostwoord. En dan gaan we bidden... Maar wat is het juist dan nodig dat een gelukkig bruidspaar doordrongen wordt van de noodzaak tot het knielen voor de Heere. Twee (jonge) mensen, wellicht vol van goede voornemens, hebben ontdekking nodig. Daarom klinkt het, als een oproep tot verootmoediging: 'Maar overmits wij van onszelven niets goeds hebben'. Als een schuldbelijdenis voor de alwetende God.

Smeekgebed

We horen in deze inleiding op het formuliergebed, de echo van vraag 7 uit de Heidelbergse Catechismus 'dat wij ganse-lijk onbekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad'. De Heere geve dat alle bruidsparen iets van die gestalte zouden kennen met hoofd en hart. Dan krijgt ook dat tweede zinsdeel uit de inleiding zo'n waarde: 'en dat alle goede gaven van boven komen'.

Trouw en liefde, gehoorzaamheid, dienen en helpen, ja alles wat de Heere vraagt van een goede bruidegom en bruid is bij ons niet te vinden. Daarom knielt een bruidspaar (als het recht ligt) als zondaar en zondares met het smeekgebed dat al wat hen ontbreekt, alleen van Boven geschonken kan worden. Schrijft de apostel Jakobus (1:17) niet: 'Alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij Welken geen verandering is of schaduw van omkering'? De kanttekening schrijft erbij: 'Dat is, die nodig en dienstig is om den mens meer en meer te volmaken en tot zaligheid te brengen' (60). Vanuit de diepte stijgt het smeekgebed op om alle tijdelijke en geestelijke goederen. Om de werking van Gods Geest en de verhoring door de Vader, om Jezus' wil. Als deze inleiding in onbruik is geraakt, zou het bovengenoemde geen reden zijn om het weer gebruikelijk te doen zijn?

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.